ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Neler Öğreneceğiz?

1. Kur’an ve Sünnette İlim
2. İlmi Hayatın Gelişimi ve Dünyadaki Etkileri
3. İlim Kurumları

- **İslam'ın ilme verdiği önem hakkında neler biliyorsunuz?**

1. Kur’an ve Sünnette İlim

- İlim; bilgi, marifet ve hakikat gibi anlamlara gelir.
- Sadece Yüce Allah görünen ve görünmeyen her şeyin bilgisine sahiptir.
- İnsana bilmediklerini öğreten de Yüce Allah'tır.

- İslamiyet bir ilim dini, İslam medeniyeti bir ilim medeniyetidir.
- Kur'an'da ilim sahibi olmak için gerekli olan araştırmacılık ısrarla tavsiye edilmiştir.
- Kur'an, kesin bilgiye dayanmayan, zan ile elde edilen verilerin değersizliğini ve insanı hakikate ulaştırmayacağını bildirir.

- Bir eğitim ve öğretim faaliyeti olarak peygamberliğin asıl hedefi, ilim üzere şekillenmiş bir toplum inşa etmektir.

- Kur'an'ın ve Hz. Peygamber'in ilme teşviki Müslümanları bilgiyi yazıyla kayıt altına almaya ve ilim öğrenmeye yöneltmiştir.

- İlim tahsili Müslümanlar için farz kılınmıştır.
- Hz. Peygamber, "İlim öğrenmek her Müslümana farzdır." buyurmuştur. (İbn Mace, Mukaddime, 17.)
- Hz. Ali'ye (r.a.) derin bilgisi nedeniyle "İlmin kapısı" ünvanı verilmiştir.

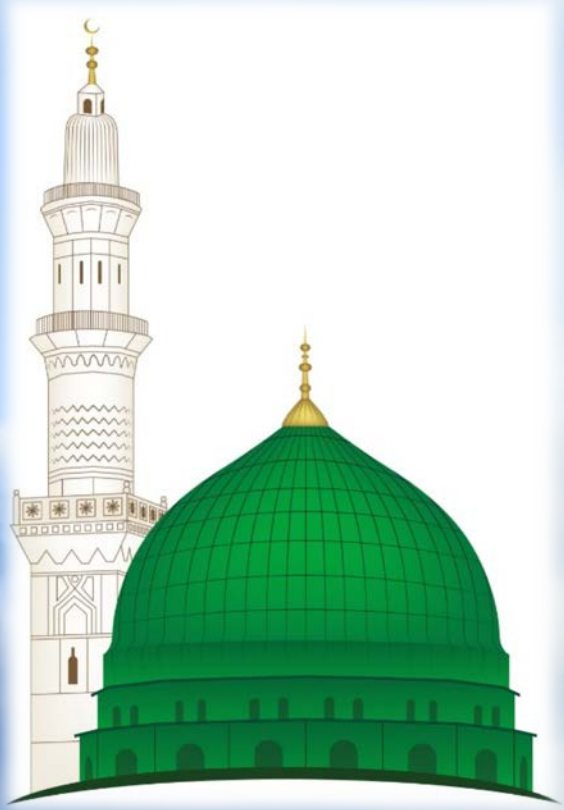

Biliyor musunuz?

- Bedir savaşında Müslümanların eline esir düşen müşrik askerlerden okur yazar olanlar, on Müslümana okuma yazma öğretmek suretiyle serbest bırakılmışlardır.

- Vahiy başkatibi olan Zeyd b. Sâbit de Bedir savaşı esirlerinden okuma yazma öğrenmiştir.

- İslam inancında ilmin kaynağı Yüce Allah'tır.
- İslam kültür ve medeniyeti bu inanç sayesinde bir ilim medeniyetine dönüşmüştür.
- İlmin ve imanın gücüyle geniş coğrafyalara ulaşmış ve birkaç yüzyıl içerisinde dünyayı aydınlatmıştır.

- **İslam medeniyetinde ilmî hayatın gelişimi ve dünyaya etkileri hakkında neler biliyorsunuz?**

2. İlmî Hayatın Gelişimi ve Dünyaya Etkileri

- Kur'an-ı Kerim'in Cem ve Çoğaltılması
- Hadislerin Tedvin ve Tasnifi
- Tercüme Hareketleri
- İlmî Araştırmalar ve Te'lif Faaliyetleri
- İlmî Faaliyetlerin Diğer Medeniyetlere Etkileri

• Kur’an-ı Kerim’in Cem ve Çoğaltılması

- Hz. Peygamber vahyin başlangıcından bitişine kadar Kur’an-ı Kerim'in tüm bölümlerini sahabeden seçilen vahiy katiplerine yazdırmıştır.

- Kur’an, sahabeden **Kurra** ve **Hameletu’l-Kur’an** adı verilen hafızlarca ezberlenerek muhafaza edilmiştir.

- Halifeliği döneminde Hz. Ebu Bekir (r.a.), Zeyd b. Sabit'i (r.a.) mevcut Kur'an nüshalarını tek bir kitap haline getirmekle görevlendirdi.

- Zeyd b. Sabit (r.a.) başkanlığında vahiy katiplerinden oluşan heyet, Kur'an metinlerinin karşılaştırmalı bir şekilde kontrolünü yaparak **Mushaf** adıyla iki kapak arasında cem etti.

- Bu ilk nüshadan yapılan çoğaltma işlemi, Hz. Osman'ın (r.a.) halifeliği döneminde gerçekleşmiştir.

- Zeyd b. Sabit (r.a.) başkanlığındaki bir komisyon tarafından yedi adet çoğaltılan Mushaf nüshası, ülkenin farklı merkezlerine yollandı.

- Bu suretle metin farklılıklarının ortaya çıkma ihtimali baştan önlenmiş oldu ve Kur'an-ı Kerim, hiçbir değişime uğramadan günümüze kadar ulaştı.

• Hadislerin Tedvin ve Tasnifi

- Hz. Peygamber hayatında Kur'an metinleriyle karışabileceği endişesi ile kendi sözlerinin yazılmasını yasaklamıştır. Ancak bazı kişilere özel izin vermiştir.

- Hz. Peygamber'in söz ve uygulamaları, vefatından sonra rivayet olarak nakledilmiştir.

- İslam toplumunda Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sözlerinin gelecek kuşaklara aktarılmasına önem verilmiştir.

- Hicri ikinci asırdan itibaren Hz. Peygamber'in sözleri tasnif edilmeye başlanmıştır.

- **Tedvin**, hadis metinlerini belirli bir tasnife tabi tutmadan yazıya geçirilmesidir.

- Siyer ve Megazi kaynakları, hadis ilminin doğuşunda etkili olmuş, hadislerin tedvinini hızlandırmıştır.

- Siyer, Megazi ve Hadis ilimleri, İslam tarihçiliğinin başlamasına kaynaklık etmiştir.

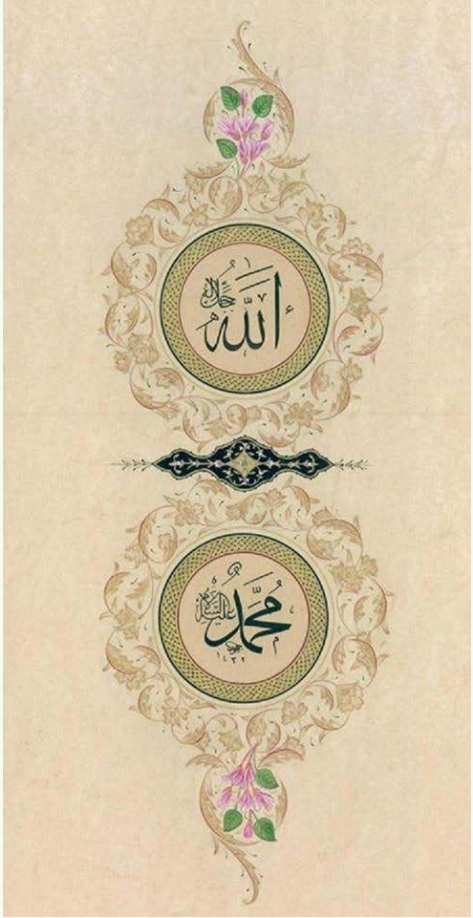

- Müslümanlar hadis ilmindeki senet zinciri metoduyla tarih ilmine kaynak belirtme metodunu kazandırmıştır.

- Hadis ravilerinin hayatlarına dair yazılan tabakat eserleri, biyografi yazımına kaynaklık etmiştir.

• Tercüme Hareketleri

- İslam kültür ve medeniyetinde tercüme hareketleri Emeviler döneminde başlayarak Abbasiler döneminde devam etmiştir.
- Tercüme faaliyetleri Müslümanların ilmî birikimine önemli katkılar sağlamıştır.
- Müslümanlar, ilim ve kültür mirasına ait eserleri tercüme yoluyla aktardılar.
- Elde edilen birikimle İslam dünyasında bilim ve teknoloji hızla gelişti.

- Emeviler döneminde yetişmiş olan Halid b. Yezid, kimya konusundaki ilk tercüme ve te'lif eserleri ortaya koymuştur.

- Abbasi Halifeleri Harun Reşid ve oğlu Me'mun dönemlerinde gerçekleşen tercüme faaliyetiyle bilgi aktarımı hızlanmıştır.

- Bağdat başta olmak üzere Cündîşâpûr, Harran ve İskenderiye gibi İslam dünyasının önemli ilim merkezlerine bilgi akışı sağlanmıştır.

- Halife Me'mun, Bağdat'ta 832 yılında **Beytü'l-Hikme** adlı bir ilim merkezi kurmuştur.
- Beytü'l-Hikme, bir inceleme araştırma kütüphanesi ve tercüme merkezi olarak faaliyet göstermiştir.
- Tercüme edilen bilgiler yeniden değerlendirilmiş, güncellenerek hayata uygulanmıştır.
- İslam Dünyası 8-13. yüzyıllar boyunca dünyada ilmî faaliyetlerin merkezi olmuştur.

• İlmî Araştırmalar ve Te'lif Faaliyetleri

- Müslümanlar önceki kültür ve medeniyetlerin mirasından yararlandılar.
- İslam'ın ilk devrinden itibaren ilmî çalışmalarda sistemleşme ve ilim kurumlarının ortaya çıkışıyla özgün eserler verdiler.

- Abbasiler Dönemi'nde Bağdat, ilmî çalışmaların ve entelektüel faaliyetlerin merkeziydi.
- İlmî faaliyetler, Beytü'l-Hikme'de yoğunlaşmıştı.
- Abbasilerden itibaren ilim ve teknoloji alanlarında büyük atılımlar gerçekleştiren ve bugün insanlığın ortak hafızasında yer etmiş ilim adamlarının sayısı artmıştır.
- Bu âlimler astronomi, coğrafya, tarih, geometri, matematik, tıp, mimarlık, kimya ve başka birçok alanda önemli buluşlar yapmış ve eserler vermişlerdir.

- İslam medeniyetinde ilimlerin disipline edilişi ve standartlaşması sağlanmıştır.
- İslam âlimleri, ilimleri tasnif ederek metodoloji geliştirmeye önem vermişlerdir.
- **İhsâü'l-ulûm** adı verilen bu çalışmalara farklı ilim dallarından bir çok âlim katkıda bulunmuştur.

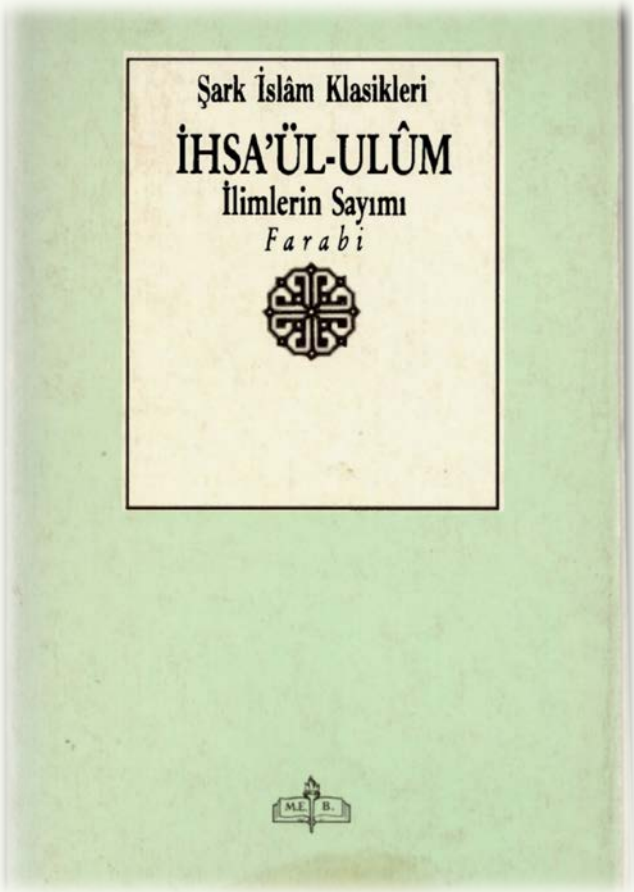

- Bilginin kaynağının belirtilmesi, münazara ve tenkit yöntemi bir ilmî usul çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

- Deney ve gözleme dayalı araştırmacı yaklaşımın ortaya çıkması, yaygınlaşması, bilginin tasnifi, kayıt ve arşivleme çalışmaları Müslüman bilginlerin dünya kültür mirasına armağanıdır.

MERKEZ	ÂLİM	ALAN	ESER	BATIYA ETKİSİ
BASRA	Kindî	*Felsefe*	*Kitabu fi'l-felsefeti'l-ulâ*	Felsefe
	Cabir b. Hayyan	*Kimya*	*Kitabu'l-Kimya*	Tıp, Astronomi, Fizik, Kimya, Coğrafya
	İhvanü's-Safa	*Felsefe (Ansiklopedist)*	*Resâilü İhvâni's-Safâ*	*Matematik ve felsefi bilimler * Tabii ve cisma-ni bilimler * Psikolojik ve metafizik bilimler
BAĞDAT	Harizmi	*Riyaziyat (Matematik)*	*Kitabu'l-Amel bi'l Usturlab*	Astronomi, Coğ-rafya, Matematik
	Farabi	*Felsefe*	*Kitâb-u İhsâi'l-ulûm*	Felsefe
	Taberi	*Tarih*	*Tarihu'l-Ümem ve'l-Mülük*	Tarih
	İbn-i Sina	*Tıp, Felsefe*	*El-Kanun fi't-Tıb*	Farmakoloji
	Kindî	*Matematik, Felsefe*	*Risâle fî îżâĥi tenâhî cirmi'l-âlem*	Matematik, Felsefe
ENDÜLÜS	Ebu'l-Kasım Zehravi	*Tıp (Cerrahi)*	Et-Tasrif limen Acize an'it Te'lif	Diş ve göz cer-rahisi

• İlmî Faaliyetlerin Diğer Medeniyetlere Etkileri

- İslam kültür ve medeniyetinde ortaya konulan ilmî faaliyetler, kendisinden sonra gelen ilmî çalışmalara ilham kaynağı olmuştur.

- Bu ilmî faaliyetlerin bazı ayırt edici özellikleri vardır:

Evrensellik

İslam medeniyeti gelişime ve değişime açık olmak bakımından ilmî faaliyetlere ön yargısız bir bakış açısı kazandırmıştır. İnsanlığa ait birikimi bir araya toplamıştır.

Metodik çalışma

Gerçeğe ulaşmak için izlenen yol olan deney ve gözlem ile teorinin birlikteliği ve eşgüdümü tarihte ilk kez ortaya konulmuştur.

Akli ve bütüncül tavır

Müslümanlar, aklın muhatap olduğu vahye dayalı hakikatler ile deney ve gözleme dayanan araştırma sonuçları arasında çelişki yaşamamıştır.

Ahlaki tavır

Karşılıklı görüşlere saygı, bilginin kaynağının belirtilmesi, iç ve dış tenkidin yapılması, varılan sonucun paylaşılması, ilmî güvenilirliği sağlayan yegane ölçütler olarak dünya ilim mirasına kazandırılmıştır.

- İslam dünyasındaki ilmî gelişmeler 11. yüzyılın sonlarından itibaren ortaya çıkan üç siyasi olaydan olumsuz etkilenmiştir:

- İslam dünyasındaki ilmî ve teknolojik gelişmeler çeşitli temaslar yoluyla 12. yüzyıldan itibaren Avrupa'ya aktarılmaya başlandı. Bu aktarım üç güzergah üzerinden gerçekleşmiştir:

- Avrupa'daki bilim ve teknoloji, Coğrafi Keşifler, Rönesans ve Reform hareketlerinin ardından, aydınlanma ile devam ederek, günümüze kadar sürmüştür.

- Avrupa merkezlerinde kurulan eğitim kurumlarında Arapçadan tercüme edilen eserlerin oluşturduğu müfredat kullanılmıştır.

- Tercüme hareketi yoluyla medeniyetler arasındaki bilgi aktarımı, bugün bütün insanlığın ortak mirasına dönüşmüş durumdadır. Bu birikimin oluşması ve aktarılmasında en büyük pay Müslümanlarındır.

İlmî birikimin korunup devamlılığının sağlanması
İlimlerin yeryüzündeki coğrafi yayılımının sağlanması
Müslümanların dünya bilim tarihine etkileri ve katkıları
İlimlerin her yönden gelişmesinin sağlanması
Yeni ilim dalları, buluşlar ve eserlerin ortaya konması

- Sanayileşme sonrası 19. ve 20. yüzyıllarda siyasi egemenlikler el değiştirmiş ve İslam dünyası bilgi üretiminde durağanlaşmıştır.

- Mevcut medeniyet tecrübesi ve bilgi birikimi, etkileşim koşullarının çok hızlı gerçekleşmesi nedeniyle yeni terkiplerin doğma imkanını arttırmıştır.

- Medeniyetler arası yeni terkiplerin oluşmasında başat rol, ilmî çalışmalarındır.

- **İslam medeniyetinde ilim kurumları nelerdir?**

3. İlim Kurumları

- İslam kültür ve medeniyeti ilim kurumları üzerinde yükselmiştir.

- Hz. Peygamber döneminde başlayan kurumlaşma sürecinde mescitler, kütüphaneler, medrese, mektep ve üniversiteler, birey ve toplumun yetişmesinde ve eserler verilmesinde etkili olmuştur.

- Hz. Peygamber ebeveynlere çocuklarını yüzme, hesap, tıp, soy bilgisi ve Kur'an okuma gibi maddî-manevî alanlarda yetiştirmelerini tavsiye etmiştir.

- Hz. Peygamber yabancı dil öğrenmeyi de teşvik etmiştir. Sahâbe arasında Farsça, Rumca, Kıptîce, Habeşçe, İbrânîce ve Süryânîce bilenler vardır.

Mescitler

- Hz. Peygamber, Mekke döneminin ilk yıllarında hem ibadet hem de ilmî faaliyetler için **Dâru'l-Erkam**'ı bir eğitim-öğretim merkezi olarak kullanmıştır.

- **Dâru'l-Erkam'da** Kur'an ayetleri okunup yazılmış, temel İslam eğitimi verilmiştir.

- Hicretten sonra Medine'de Hz. Peygamber'in ilk ve en önemli faaliyeti, **Mescid-i Nebi**'yi inşâ etmek olmuştur.

- Mescid'in bitişiğinde **Suffe** mektebini kurmuştur.

- Hz. Peygamber Suffe'de bizzat ders vermiş, Kur’an ve okuma-yazma öğretmek üzere sahabeden Ubâde b. Sâmit (r.a.) gibi muallimleri görevlendirmiştir.

- Suffe'deki öğrenci sayısı zamanla dört yüze kadar ulaşmıştır.

- Suffe'de farklı bölgelerden gelerek yatılı kalan sahabiler arasından hâfızlar, kıraat âlimleri, hâkimler, valiler, ordu komutanları, devlet adamları yetişmiştir.

- İslam medeniyetinde mescitler yerleşim birimlerinin ve hayatın merkezinde yer alır.
- Hayatın bir bütün olduğu ve eğitimin hayat boyu sürmesi gerektiğini hatırlatır.
- Toplumun ilim, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumlar olarak hayatiyetini devam ettirmektedir.

Kütüphaneler

- Emeviler dönemi İslam kütüphaneciliğinin başlangıç devri olarak kabul edilir.
- Emevilerin ilk halifesi Muaviye zamanında Şam'da resmi bir kütüphanenin kurulduğu bilinmektedir.
- Bazı âlimlerin evlerinde de özel kütüphaneler mevcuttur.

- Abbasiler döneminde Çin üzerinden gelen kağıt imalatının öğrenilmesi, kitap yazımını kolaylaşmıştır.
- 8. yüzyılın sonlarına doğru Bağdat'ta bir kağıt imalathanesinin kurulması, telif faaliyetlerinin artmasına ve kitap ticaretinin yaygınlaşmasına vesile olmuştur.

- Bağdat, Şam, Kahire ve Basra gibi şehirlerde **Sûku'l-Verrâkîn** diye adlandırılan kitap çarşıları kurulmuştur.
- Halife Mansur Bizans imparatoru ile kitap temini için yazışmış; onun döneminde tercüme eserlerin sayısı artmıştır.
- Sahaflık mesleği, erken dönemden itibaren yaygınlaşmış olup, günümüzde İslam dünyasında varlığını sürdürmektedir.

- Abbasiler döneminde 8. yüzyıldan itibaren Bağdat, Mısır ve İslam dünyasının çeşitli bölgelerinde kütüphane sahibi olan çok sayıda âlim yaşamıştır.

- Tercüme merkezi ve kütüphane işleviyle ön plana çıkan **Beytü'l-Hikme**, Abbasilerin başkentinin, Bağdat'tan Sâmerrâ'ya taşınmasından sonra kütüphane fonksiyonunu sürdürmüştür.

- Sâmerrâ'da **Hizânetü'l-Hikme** adıyla büyük bir kütüphane kurulmuştur.

- İslam dünyasının en batısındaki Endülüs'te de çok sayıda kütüphane kurulmuştur.
- Bu kütüphanelerin bir kısmı devlete, diğer kısmı da şahıslara aitti.
- 16. Yüzyılda İslam dünyasındaki herhangi bir özel kütüphanede bulunan ortalama kitap sayısı, aynı dönemde batının bütün kütüphanelerinde bulunan kitap sayısından çok daha fazlaydı.

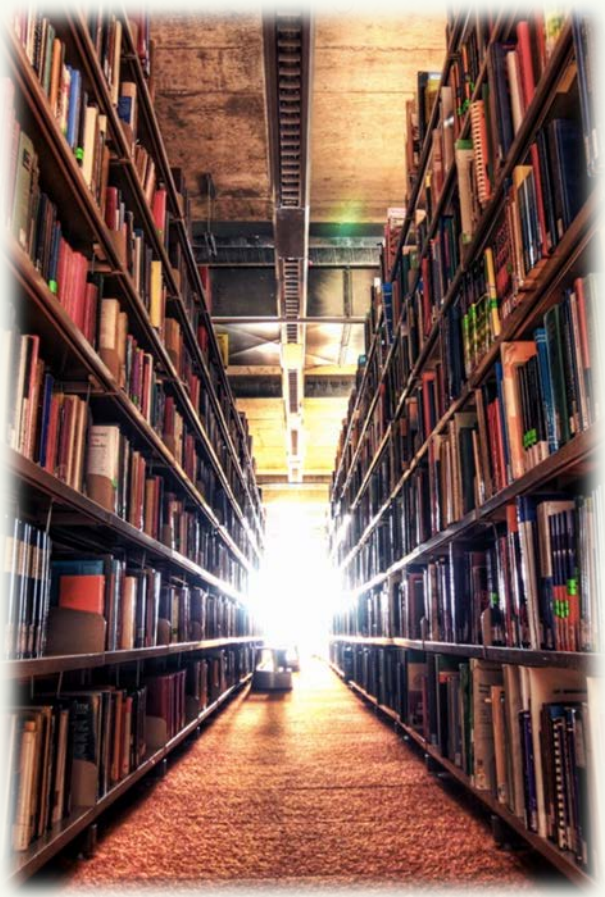

- İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, bugün yaşayan en büyük el yazması kitap arşividir.

- Koleksiyonunda yer alan kaynak eserleri bulundurması nedeniyle İslam kültür ve medeniyetinin birikimini barındırmakta ve dünya kültür mirasına katkı sunmaktadır.

Medrese, Mektep ve Üniversiteler

- Medreseler İslam kültür ve medeniyetinin en önemli ve en uzun süre yaşayan eğitim, öğretim ve ilim kurumlarıdır.
- Medreseler, Türklerin İslam dünyasına hakim oldukları dönemin başlangıcında kurulmuştur.
- Bir eğitim ve öğretim kurumu olarak Nizamülmülk'ün 1065'te Bağdat'ta kurduğu Nizamiye Medresesi, İslam dünyasının diğer medreselerine örneklik teşkil eder.

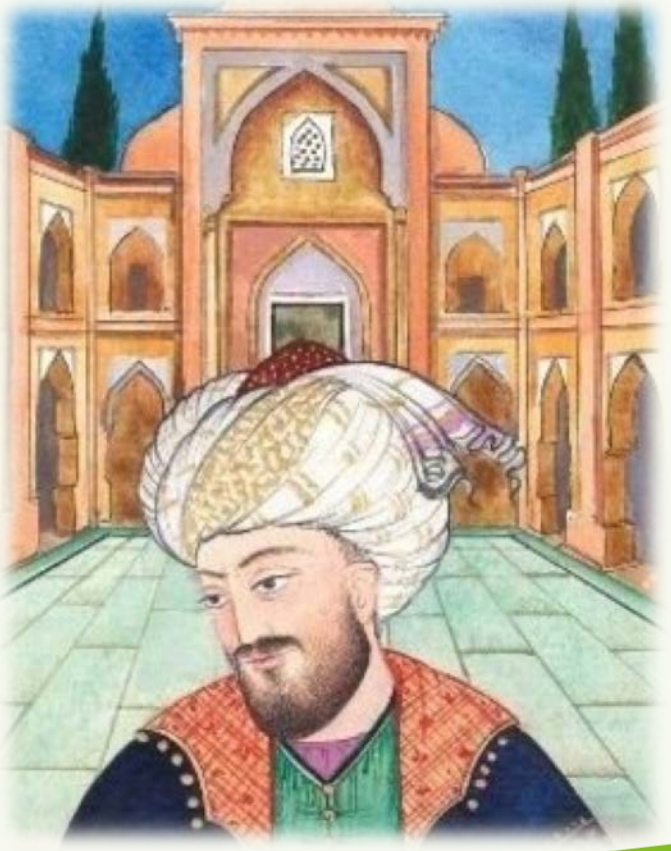

- Medreselerde mantık, belagat, tefsir, hadis, fıkıh, kelam, tasavvuf; tıp, farmakoloji ve tabiat ilimleri okutulurdu.

- Derslerde tartışmaları organize etmekle görevli müderrisler bulunur ve müzakereci asistanlar görev yapardı.

- Nizamiye Medreseleri'nin başmüderrisliğini yapmış olan İmam-ı Gazali'nin İhyâu Ulûmi'd-Dîn adlı eserinde yaptığı müfredat çalışması, ilim dallarının tasnifinde belirleyici olmuştur.

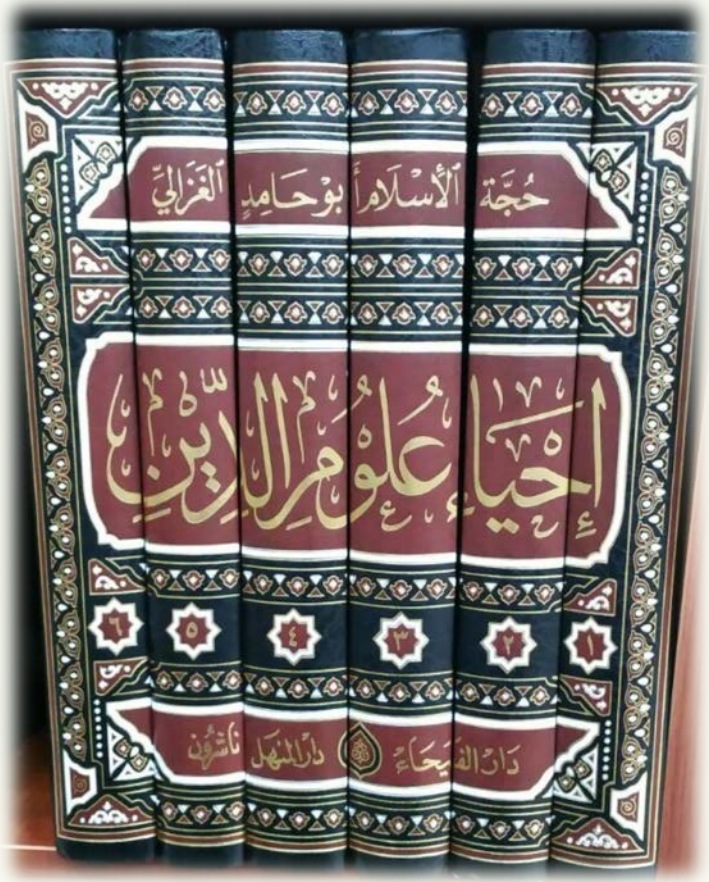

- Anadolu Selçukluları Dönemi'nde Konya, Kayseri, Sivas, Erzurum başta olmak üzere ülkenin her yerinde medreseler açılmıştır.

- Fatih Sultan Mehmet'in yaptırdığı **Sahn-ı Seman Medresesi** ile Kanuni Sultan Süleyman'ın inşa ettirdiği **Süleymaniye Medresesi**'nde yetişen ulema, Osmanlı ilim geleneğinde önemli eserler bırakmıştır.

Rasathaneler:

- Medreselerin uzmanlık alanlarına ayrılmasıyla birlikte ortaya çıkan birimlerdendir.
- Astronomik gözlem yapmak için kullanılan özel bina ve evler de rasathane olarak kullanılmıştır.
- Akademik çalışmaların gerçekleştiği rasathaneler ilk kez İslam coğrafyasında kurulmuştur.

- El-Me'mun döneminde ilki Bağdat yakınlarındaki **Şemmasiye**, diğeri de Şam yakınlarındaki **Kâsiyûn** rasathaneleriyle başlayan gözlem çalışmaları, astronomik gözlemciliğin ilk kez kurumsallaştığını göstermektedir.

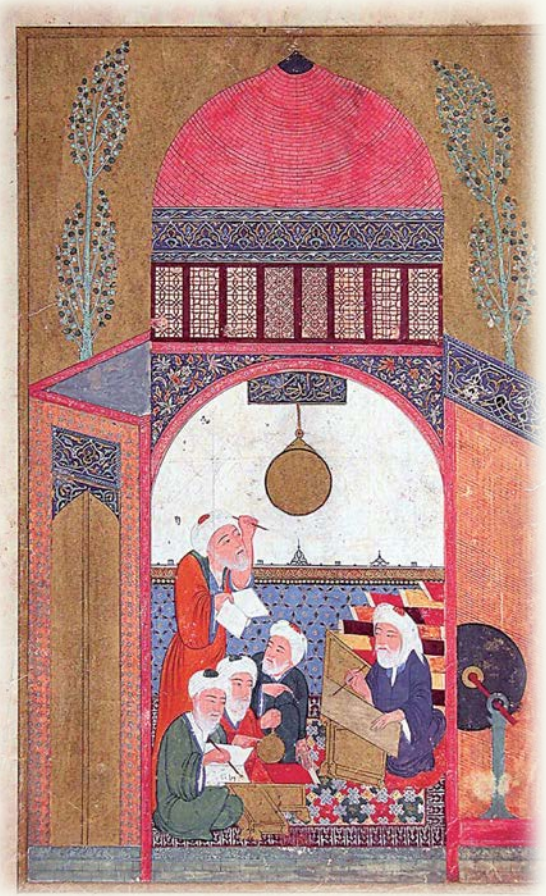

- Rasathanelerin yaygınlaşma sürecinde 13. yüzyılda kurulan Meraga Rasathanesi'nde astronominin yanında diğer ilim dallarında da çalışmalar yürütülmekteydi.

- Burada ilk kez inşa edilmiş devasa aletlerle gerçekleştirilen faaliyetlerin etkileri 16. yüzyıla kadar İslam dünyasında devam etmiştir.

- Bu dönemde Takiyyudin Muhammed'in İstanbul'da kurduğu Rasathane, teknik bakımdan çağdaşlarından ileriydi.

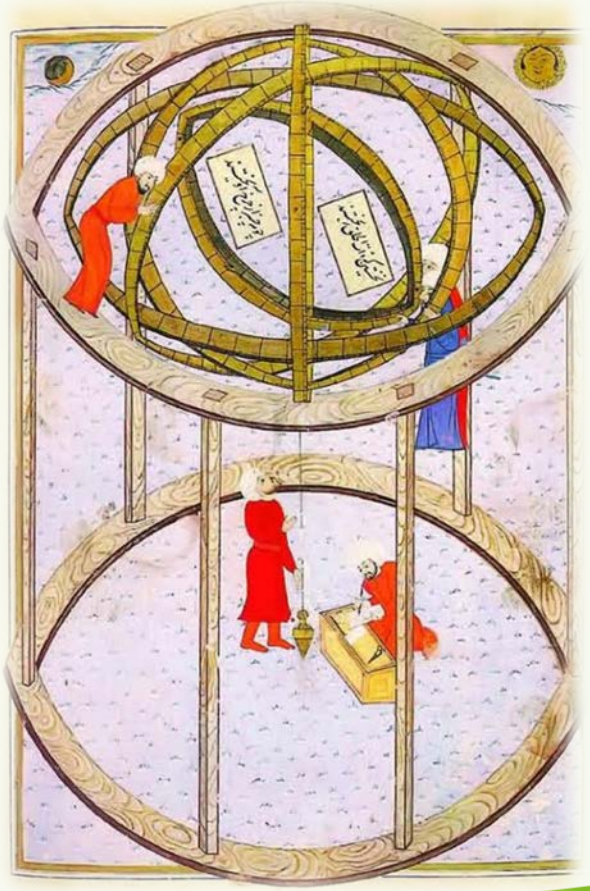

Mektep:

- İslam kültür ve medeniyetinde Emeviler ve Abbasilerden itibaren okuma yazma ve Kur'an öğretilen okullara **küttab** adı verilirdi.

- Karahanlılar, Selçuklular ve Osmanlılarda **Sıbyan Mektebi** denilmiştir.

- Osmanlılarda zamanla bu mekteplere **Mahalle Mektebi** ve **Taş Mektep**, hocalarına da **muallim** denilmiştir.

- Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyıldan itibaren mektep kavramı bugünkü okul karşılığında yaygın olarak kullanılmaya başlandı.

- Kurumsal anlamda 18. yüzyıl ıslahat hareketleri sürecinde teknik bilgi ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulmuş, mesleki ve teknik ortaöğretim ile yüksek öğretim düzeyinde ilim üreten eğitim ve öğretim kurumları olmuştur.

Mekteb-i Mülkiye (Siyasal Bilgiler Fakültesi)

Daru'l-Fünun-u Aliye (Fen ve Edebiyat Fakültesi)

Mekteb-i Tıbbiyye (Tıp Fakültesi)

Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Fakültesi)

Muallim Mektebi

Üniversiteler:

- İslam kültür ve medeniyetinin yüzyıllar içerisinde kurumsal yapısının gelişip değişmesine bağlı olarak ilim kurumları da kendilerini yenilemiştir.

- Medreseler, yüksek eğitim ve öğretim veren kurumlar olarak işlevini sürdürmüştür.

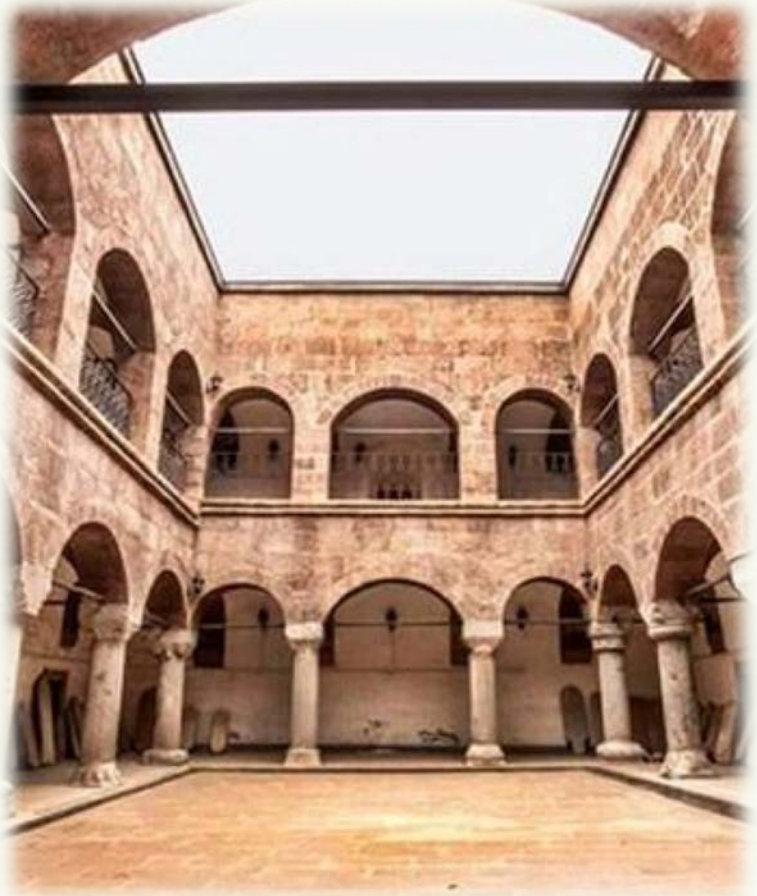

- Fatımilerden günümüze kadar devam eden Mısır'daki **Camiatu'l-Ezher** ile İstanbul'un fethinden sonra inşa edilen **Sahn-ı Seman** medreselerinin devamı olan **İstanbul Üniversitesi** gibi kurumlar, beş yüzyılı aşkın süre yaşayan dünyadaki sayılı ve saygın ilim kuruluşlarındandır.

- İslam kültür ve medeniyetinde hayatın içinde bir ilim faaliyeti sunan **külliye** modeli, Müslümanların ilim faaliyetleri için çağlar boyunca teori-pratik birlikteliğiyle başarısını sürdürmüştür.

- Avrupa'da başta İtalya, İspanya ve Fransa'da olmak üzere kurulan üniversitelerde Müslümanların elde ettikleri bilgi birikimini tercüme faaliyetiyle aktarma yoluna gidilmiştir.

- İbn-i Sina'nın öğretileri üzerine kurulan Bologna Üniversitesi, Napoli Üniversitesi, Tübingen, Oxford ve Cambridge Üniversiteleri, antik Yunan kültürü de dahil olmak üzere felsefe, tıp ve diğer ilimlerde Arapça'dan Avrupa dillerine tercüme hareketinin merkezleri olmuşlardır.

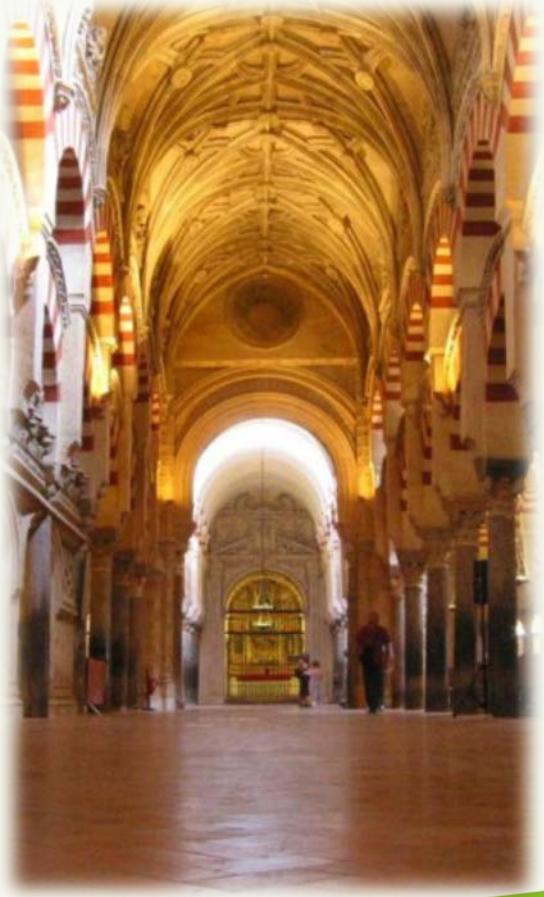

- Üniversiteler dışında farklı sivil toplum kuruluşları, bilimsel araştırma enstitüleri ve müzeler, İslam dünyasında ilmî faaliyetlerin yürütüldüğü kurumlar olarak işlev görmektedir.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. İslam kültür ve medeniyetinde bilginin ana kaynağını açıklayınız.
2. İslam kültür ve medeniyetinde gelişen ilim kurumları hakkında bilgi veriniz.
3. Müslümanların metodoloji açısından ilim dünyasına katkısını açıklayınız.
4. İslam kültür ve medeniyetinde yaşanan tercüme hareketinin önemini açıklayınız.

Cevaplayalım

1. Aşağıdakilerden hangisi İslam medeniyetinin ilim kavramına yaklaşımını yansıtan özelliklerinden biri <u>değildir?</u>

A) Bütün bilgilerin kaynağı Yüce Allah'tır.
B) İnsana bilmediklerini öğreten Allah'tır.
C) İslam, doğru inancı doğru bilgi üzerine kurar.
D) İslam, zan ile değil kesin bilgiyle hareket etmeyi esas alır.
E) İslam dini sadece dinî ilimlere önem vermiş, diğer ilim dallarıyla ilgilenmemiştir.

2. "Bedir savaşında Müslümanların eline esir düşen müşrik askerlerden okur yazar olanlar, on Müslümana yazı öğretmek suretiyle serbest bırakılmışlardır. Vahiy başkatibi olan Zeyd b. Sâbit de Bedir savaşı esirlerinden okuma yazma öğrenmiştir."
Yukarıda verilen bilgiler İslam dininin öncelikle hangisine verdiği değeri göstermektedir?

A) İlim
B) Savaş
C) Adalet
D) Toplumsal barış
E) Esirlere iyi muamele

3. Aşağıdakilerden hangisi Müslümanların dünya bilim tarihine etkileri ve katkılarından biri <u>değildir?</u>

A) İlimlerin her yönden gelişmesinin sağlamak
B) İlmî birikimin korunup devamlılığını sağlamak
C) İlimlerin yeryüzündeki coğrafi yayılımının sağlamak
D) Yeni ilim dalları, buluşlar ve eserlerin ortaya konmak
E) İlmi tekellerine alıp başka milletlerin ondan faydalanmasına engel olmak

4. Bu kurumlar İslam kültür ve medeniyetinin en önemli ve en uzun süre yaşayan eğitim, öğretim ve ilim kurumları olmuşlardır. Burada mantık, belagat, tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve tasavvuf, tıp, farmakoloji ve tabiat ilimleri okutulurdu. Derslerde tartışmaları organize etmekle görevli müderrisler bulunur ve müzakereci asistanlar görev yapardı.

Yukarıdaki metinde İslam medeniyetinin hangi eğitim kurumundan bahsedilmektedir?

A) Tekke
B) Külliye
C) Mektep
D) Medrese
E) Sıbyan mektebi

5. İslam medeniyetinde eğitim/öğretimin bir hayat boyu sürmesini sağlayan ve toplum hayatının merkezinde bulunan mekan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müze
B) Mescit
C) Mektep
D) Medrese
E) Kütüphane

Hazırlayanlar
Furkan ÖZÜDOĞRU,
Hatice Büşra PAKSOY,
Elif Emine DİRLİK

Redaksiyon
Suna AKKURT

Tasarım
Faize ULUSOY,
Hanife KOYUTÜRK

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ